

Uredništvo:
Schillerjeva cesta šte. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.
* *
Rokopisi se ne vračajo.
* *
List izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.
* *
Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.
* *
Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.
* *
Anonimni dopisi se ne ura-
čnajo.

NARODNI

DNEVNIK

Upravištvo:
Schillerjeva cesta šte. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogorske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrtletno . . . K 6.30
mesečno . . . K 2.10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inzerate) se
plačuje od četrstopne
petit vrste po 12 h, za
večkrat natis primeren
popust.
Posamezna šte. stane 10 h.

Štev. 13.

Celje, v ponedeljek, dne 18. januarja 1909.

Leto I.

Rešitev jezikovnega vprašanja in Slovenci.

Celje. 17. jan. 1909.

Baron Bienert se je oprijel bilke, za katero se je volil svoječasno tudi že baron Beck. Parlamentarizacija ministerstva mu ni hotela uspeti v kljub vsem lepim obljubam posameznim strankam in posameznim parlamentarcem. Kakor demon je stal med njim in med odločilnimi strankami vled preobjektivnosti in nenasitnosti Nemcev vedno se bolj poostrujoči jezikovni odnosno narodnostni boj in padel je preko njega baron Beck in s padcem grozi tudi baron Bienert. Ne iz interesov države, ne iz ljubezni do miru in do mirnega napredka narodov, ampak da reši sebe na površju, je vrgel sedaj tudi baron Bienert pred javnost — obljubo, da hoče vlada na vsak način rešiti narodnostni prepir, ki kumulira v boju za jezikovne pravice, a rešiti ga hoče — na Češkem. Že to dejstvo, da baron Bienert omejuje rešitev jezikovnega vprašanja samo na eno kronovino, dokazuje jasno dovolj, da mu ni za mir med narodi cele države, ampak da hoče s koščkom sladkorja zvabiti Čeha in češke Nemce ter s temi v narodnostnih vprašanjih solidarne alpske Nemce, da bi mogel z njihovo pomočjo sestaviti parlamentarni kabinet. Mar ne divja narodnostni boj ravnotako hudo po mnogih drugih kronovinah, n. pr. na Štajerskem, Koroškem, Kranjskem, v Galiciji itd., kakor na Češkem? Mar mi spodnještajerski Slovenci, mar Slovenci na Koroškem, Primorskem in drugod, mar Malorusi v Galiciji in Italijani na Tirolskem ne potrebujejo narodne sprave v svrhu mirnega gospodarskega in kulturnega razvoja? Najmanj toliko ga potrebujejo vsi ti kakor Nemci na Češkem. To tudi vlada dobro ve, in če bi imela kolikaj spoštovanja do same sebe, do interesov države in do krone, bi vse sile napela v to, da se sporazum zvrši po celi državi, da se jezikovno vprašanje reši po enotnih načelih in načrtih za celo državo. Da pa tega ne mara in da sili le na parcijelno rešitev tega vprašanja, kaže le, da bi se rada rešila vednih sitnarij čeških Nemcev, da bi rada tem dala še več predpravil kakor jih že imajo, da jih tako pridobi za svoje namene. Če bi pa rada z raznimi malenkostnimi pridobitvami omamila, da bi v to privolili in da bi se tudi oni podali v to vladno koalicio. Baš to pa kaže vso nemoralnost, vso koruptnost današnje vlade.

Pa vprašajmo se, kako mislijo posamezne stranke o napovedani vladni akciji. Nemci so, kakor izhaja iz njihovih časopisov, posebno iz dunajske „Nene freie Presse“, precej skeptični, dasi na drugi strani nič ne prikrivajo, kako radi bi bili, da se jih reši iz neprijetnega položaja, v katerega so zagazili vsled svoje neumne hiperradikalne taktike zadnjih mesecev in tednov.

Da bi pa vendar pokazali, da v svojem radikalizmu nočejo popuščati in da bi izsilili pri eventualnem spo-

razumu čim več koncesij, vpijejo po svojih časopisih v tu- in inozemstvu o velikanskih krivicah, ki se jim gode pri čeških poštah, o neprestanem „protipostavnem in protinastavnem“ čehiziranju poštne uradov, posebej poštnega ravnateljstva v Pragi. pridušajo vlado in vodilne kroge, da se pod takimi razmerami ne morejo udeležiti enquete, da je pri takem nasilstvu Čehov vsaka sprava nemogoča itd.

Čehi stojijo, kakor je razvideti iz njihove publicistike, na odklonljivem stališču. Že pred nekaj meseci se je odlični član češke delegacije dr. Čelakovský izrazil napram členu slovenske delegacije glede vladne akcije za spravo med Čehi in Nemci: „Češki narod načeloma noče sprave, ker bi samo izgubil“. Najnovejše vesti pa tudi poročajo, da je izvrševalni odbor mladočeške stranke sklenil, da se za sedaj ne udeleži od vlade sklicane enquete.

In Slovenci? Dočim glasilu narodno-napredne stranke na Kranjskem še ni zavzelo stališča, prinaša sobotni „Slovenec“ uvod k daljši seriji člankov poslanca dr. Benkoviča, ki namerava predložiti javnosti v diskusijo načrt jezikovnega načrta, kakor ga je izdelal pododsek „Slovenskega kluba“. Dasi že iz teh uvodnih besed slutimo, na kaki podlagi je zasnovan ta načrt, in se nam že a priori zdi ta podlaga neprimerna, vendar se vzdržujemo vsake kritike in bomo predloženi načrt razmotrivali objektivno in stvarno na podlagi načrta, ki ga je izdelal tozadevno tudi izvrševalni odbor narodne stranke na strogo vseslovenski podlagi in ne po kronovinah. Iz izvajanj „Slovenca“ posnamemo le dejstvo, da tudi slovenska klerikalna stranka odklanja parcijelno rešitev jezikovnega vprašanja samo za Češko, ker pravi dr. Benkovič: „Ko se reši češko-nemški jezikovni spor, potem bomo v boju za naše jezikovne pravice osamljeni. Naše jezikovno vprašanje mora sedaj priti na dnevni red in ne sme z dnevnega reda dokler ni rešeno!“ Če ima vlada res tak rešpekt pred našo klerikalno stranko, kakor to vedno pišejo „Slovenec“ in „Slovenski Gospodar“ in drug, bode morala gotovo tudi to njeno zahtevo uvaževati.

Stališče nas štajerskih Slovencev je jasno: Dasi je vsled stališča Čehov in Nemcev skoro negotovo, da pride sploh do kakega pozitivnega uspeha vladne akcije, vendar moramo najodločnejše protestirati proti vladnim namenom ter zahtevati z vso odločnostjo, da se izvede rešitev jezikovnega vprašanja po celi državi. Našo državno-zborsko delegacijo, osobito naše štajerske slovenske poslance, ki vidijo dan na dan naš obupni boj za jezikovne pravice, pa pozivljamo, da v slučaju, če vlada res predloži zakonski načrt za češko-nemško spravo, z največjo strogostjo in nepopustljivostjo zastopajo našo zahtevo: ali rešitev jezikovnega vprašanja v celi

državi za vse narode, ali pa — nobene rešitve.

Upamo, da bode „Narodna zveza“ pokazala baš v tem vprašanju svojo odločujočo življenjsko silo.

Seja izvrševalnega odbora narodne stranke dne 17. januarja.

Izvrševalni odbor narodne stranke nam je poslal sledeče oficijelno poročilo:

Izvrševalni odbor je imel včeraj dne 17. jan. svojo plenarno sejo, v kateri se je posvetoval o važnih političnih in tekočih strankinih zadevah. Sklenilo se je sledeče:

1. Izvrševalni odbor nar. stranke najodločnejše protestira proti nakani vlade urediti sporna narodnostna vprašanja samo za kraljevino Češko in vztraja pri svoji že večkrat izraženi zahtevi, da se morajo narodnostna vprašanja rešiti za celo državo in vse narodnosti enakomerno in istočasno.

2. Izvršev. odbor nar. stranke pričakuje od Narodne zveze, da bo se z vso odločnostjo potegovala za pravične narodnostne zahteve Jugoslovancev, zlasti pa, da se bode z vsemi dopustnimi sredstvi uprla nameravani delni rešitvi v prvem sklepu navedenega vprašanja.

3. Izvršev. odbor nar. str. ogorčeno obsoja ustanovitve mesta posebnega nemškega okrajnega šolskega nadzornika za ponemčevalne ljudske šole na Sp. Štajerskem, ker vidi v tej ustanovitvi edinole namen sistematično pospeševati ponemčevanje našega šolskega; ker je ta ustanovitev protizakonita in nemoralna ter bo narodnostni boj le še poostri, zahtevamo, da jo vlada sistira in da da slovenskemu šolstvu in učiteljstvu v jezikovnem oziru vse po zakonu zajamčene pravice.

4. Izvrševalni odbor Nar. str. zahteva, da se slov. poslanci z vso vnemo zavzamejo za zakonsko predlogo o socialnem zavarovanju, ki naj obsega poleg industr. delavcev, viničarjev, kmečkih delavcev in poslov. tudi male obrtnike in posestnike.

5. Izvrševalni odbor se je posvetoval tudi o deželnozbornskih volitvah, o sklicanju glavnega zbora, ki bo storil konečno veljaven sklep v tej zadevi in o strankinem časopisju.

Politična kronika.

d Reforma poslovnika in rešitev jezikovnega vprašanja. Iz Dunaja se nam piše z dnem 17. t. m.: Tukajšnji politični krogi pričakujejo z velikim zanimanjem jutrašnjega dne. Kakor znano, snide se ta dan odsek za preosnovo poslovnika državne zbornice. Predlog poslanca dr. Steinwenderja bo skoraj gotovo, če bode sploh sprejet, popolnoma predrugačen zapustil odsek, ker proti njemu se mora boriti vsaka minoriteta. Po osnovi Steinwenderja postanejo vobče parlamentarne minoritete

brezpomembne, ker kakor hitro se jim odvzame orožje, kakor so n. pr. dosedaj nujni predlogi, so prepuščene popolnoma na milost in nemilost majoritete. Odsek bode v tem oziru moral storiti velik korak naprej in sicer v smislu, da se zagotovi tudi minoritetam, in skoraj iz samih teh obstoji naša zbornica, primeren vpliv na poslovanje zbornice. Gotovo je v interesu plodnosnega parlamentarnega delovanja leželo, da se onemogoči par nezadovoljnim preprečiti vse delovanje zbornice, vendar se tudi tem mora pokazati pot, po kateri pridejo do svojega prava. Od preosnove poslovnika je še posebej odvisno stališče naših jugoslovanskih strank, katere ostanejo gotovo vedno v minoriteti, in zato se z napestjo pričakuje rešitev tega vprašanja. Naša parlamentarna delegacija naj kakor v odseku, tako v plenumu porabi vso svojo moč, da se ji po novem poslovniku ne odtegnejo sredstva, s katerimi naj varuje naše pravice.

Kakor preosnova poslovnika, tako je tudi inicijativa vlade glede rešitve jezikovnega vprašanja rodila le nesoglasje in nesporazumljenje. Pri rešitvi tega vprašanja smo gotovo Slovenci ravno tako interesovani kot Čehi in z napestjo pričakujemo nadaljna izvajanja referenta pododseka za izdelanje jezikovnega zakona, državnega poslanca dr. Benkoviča, s katerimi je začel danes v „Slovenca“, in s katerimi se še hočemo natanko baviti. V tem vprašanju se mora „Narodna Zveza“ pokazati kot popolnoma jedin in mogočen faktor naše zbornice, brez katere se jezikovno vprašanje za nobeno narodnost ne rešnje.

a Wekerle pri cesarju. V soboto je bil ogrski ministerski predsednik sprejet v audijenco pri cesarju. Uradno se poroča, da je ministerski predsednik pončil cesarja o parlamentarnem stanju na Ogrskem in bodočem delovanju ogrskega državnega zbora. Dasi se poroča, da ni prišlo do nobenih sklepov, vendar politični krogi pripisujejo tej audijenci vočigled sedanjemu položaju na Ogrskem velik pomen. Bančno vprašanje vznemirja ne samo vso ogrsko javnost, nego tudi totransko, dasi so vsi ogrski ministri, kakor tudi ministerski predsednik dr. Wekerle za jednotno banko. Le trgovinski minister Kossuth katerega imajo v rokah skrajni radikali njegove stranke, poteguje se še za samostojno banko kakor tudi predsednik državnega zbora Justh, kateri skuša sedanjo zapleteno politično situacijo vporabiti za svoj vpliv. Upira se tudi načrtu volilne preosnove ministra Andrassija in v dosego svojega namena ne prezira niti pomoči poslancev strank neogrške narodnosti. Ker sedanja koalicioja ni mogla glede madjarskih zahtev v vojaških zadevah nič doseči, je položaj sedanjega kabineta zaradi splošnega nezadovoljstva z njim skrajno resen.

a Zopet demonstracije v Pragi. Danes so se demonstracije v Pragi ponovile. Nemške buršake so demonstracije pregnali s trotoarjev in poli-

cija je morala pristopiti v njihovo varstvo. Ker je položaj postajal vedno nevarnejši, se je poklicalo orožništvo, katero pa zaradi mnogih čeških gospa, katere so istotam šetale z otroci ni moglo vmes poseči z običajno strogostjo. Tekom ene ure bila je vsa demonstracija končana. — Francosko dijaška deputacija se je udeležila shoda, na katerem se je razpravljalo o ustanovitvi spomenika Jana Hnsa.

a Francozi v Pragi. V soboto je prispela v Prago deputacija francoskega dijaštva iz Pariza, da se udeleži petstoletnice kutnohorskega dekreta, kateri je, kakor znano, povzročil odhod nemških profesorjev in dijakov iz Prage v Lipsko. Na kolodvoru je deputacijo pozdravil župan dr. Groš, francoski konzul Colomiesin župan kutnohorski Mahaček, kateri je francoske dijake povabil na slavnost v Kutno Horo. En ud francoske deputacije se je zahvalil za prijazni sprejem in naglašal simpatije francoskega naroda za Čeha. Potem sta se peli francoska in češka himna. Brezštevilna množica je spremljala deputacijo v mesto ter ji pripravljala burne ovacije.

v Hrvatska. Stjepan Zagora, ki je iztopil iz srbsko-hrvaške koalicije izjavlja v „Hrvatski“, da hoče slej ko prej vstrajati v borbi proti neustavnemu režimu bana Raucha, in da bo v vseh blago Hrvatske pospešujočih zadevah vedno podpiral koalicijo.

v V Turškem parlamentu pridobivajo, kakor se poroča iz Carigrada, duhovniki — poslanci vedno bolj na ugledu, dočim Mladoturki izgubivajo tla. (?) — Bolgarsko-turški sporazum. Avstrijski poslanik v Carigradu Pallavičini je tozadevno izjavil: „To je finančno vprašanje. Eden hoče več imeti nego hoče drugi dati. Sporazumljenje med obema bo že prišlo, posebno ker sta oba dela si že priznala, da imajo obstoječe difference le finančni značaj“. Kakor znamo, ponuja Bolgarska Turčiji kot odškodnino za vzhodno-rumelske železnice 82 milijonov frankov.

a Turčija. Turški časopisi poročajo, da je včerajšnji ministerski svet na željo velevalisti definitivno sklepal o ententi glede aneksije Bosne in Hercegovine. — Otomanska „liberalna unija“, ustanovljena od princa Sabah-Eddina, poroča, da priredi 9. februarja veliko slavnost v spomin pred 610 leti izvršene neodvisnosti Otomanov. — Agitacijo zeper aneksijo Krete s strani Grške se tukaj z vso silo nadaljuje. — V sobotni seji parlamenta je prišlo na dnevni red vprašanje, ali se da so krivce predustavnega režima pod obtožbo. Vendar se javlja bojazen, da bi cela razprava tudi sultana kompromitirala in zato se namerava zadevo — zakriti. — Turški časopisi poročajo o novih vojnih pripravah Bolgarske. — Vest o sprejetju avstrijske ponudbe še sicer ni prodrla v vse province, a kjer je znana, je zbudila splošno zadovoljstvo.

Dnevna kronika.

b Socijalni odsek „Zveze slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic“ je v seji dne 10. t. m. sklenil, da ne reaguje na zlobne napade „Slov. Gospodarja“ na slovensko učiteljstvo, češ, da so brezdomovinci, socijalni demokrati, izdajalci domovine, nemčurji itd., ker je tako obrekovanje prepodlo, da bi doseglo slovensko učiteljstvo, ki je vselej in povsod ljubilo svoj narod in z vsemi svojimi močmi delovalo za napredek in blaginjo njegovo. Vsak razsoden človek lahko vidi, da so napadi „Slovenskega Gospodarja“ na slovensko učiteljstvo — priprava za deželnozborske volitve;

hočejo pač učiteljstvo očrniti pri ljudstvu, a blato, ki ga častiti gospodje mečejo na učiteljstvo, pada na njih nazaj.

b V članku „Politična kriza na Kranjskem“ smo pisali, da ima na Štajerskem učiteljstvo toliko vpliva na narodno stranko, kolikor samo hoče. Tega pa ni tako umeti, da učiteljstvo komandira v narodni stranki, temveč povdariti smo hoteli le svoj demokratiški princip, po katerem ima vsak stan in torej tudi učiteljski v naši stranki toliko vpliva, kolikor sam hoče, namreč kolikor si ga s svojim narodnim delom pridobi in kolikor si ga po svoji zavednosti pridobi more. Narodna stranka ni avtokratična, da bi kdo komandiral v njej, temveč ona je skozinskoz demokratična, t. j. imajo njeni pristaši brez razločka toliko vpliva kolikor sami hočejo.

b Vodja notranjega ministerstva proti nemškim šovinistom. „Slovenec“ poroča: Smešni poslanec Malik pripoveduje v „Grazer Tagblattu“, da je bil v pondeljek pri vodji notranjega ministerstva baronu Haerdtlu, da ga je pa gospod baron takorekoč vun vrgel. Malik je namreč ministra pozivil, na nastopi z vso ojstrostjo proti Slovincem, ki bojkotirajo Nemce v Ljubljani in bogve kaj še vse. Pokazalo pa se je, da je minister boljše informiran o razmerah kakor Malik, zato ga je precej ojstro zavrnil. Malik si je hotel nato s tem pomagati, da je ministru dejal, če ne podpira Nemcev, se bo na Kranjskem utrdil panslavizem v korist Rusiji in Srbiji. Minister pa je ogorčeno protestiral, da na Kranjskem ni takega panslavizma, kakor ga slika Malik. Nato je Malik zginil skozi vrata in sedaj bruha svojo jezico po umazanem graškem listu. Baron Haerdtl pa je pokazal, da pozna naše ljudstvo bolj kakor naši Nemci, ki lezejo dan na dan okoli ministrov, da bi izprosili proti Slovincem bajonete in kroglice. — Pripomnimo, da je na enak način zafkrkoval Malika tudi graški „Volksblatt“

Štajerske novice.

a Slučaj Štigl v Laškem trgu. drž. pravdnistvo v Celju in sodnik Wagner. Kakor smo že poročali, je laška policija zaprla na Novega leta dan ponoči kmečkega fanta Štigla, ker je v pijanosti skozi trg vriskal. — Fanta je policaj v občinskem zaporu baje grozovito pretepel in še le potem okrajnemu sodišču izročil. Ali kaj se je zgodilo? — Pri eksportiranju od občine v sodišče se pridruži policaju cela tolpa laških nemških fantov in ko pridejo v dvorišče okr. sodišča začnejo vkleknjenega Štigla tako pretepavati, da je bilo še drugi dan pred zaporom vse krvavo. Reveža so tako stepli, da je po životu ves siv in na levem očesu celo osleple. Pretepa sta se udeležila mladi Gradt in kovaški pom. Horiak. Štigl je tudi pri tem pretepu prišel ob 10 K. Drugi dan je ranjenega obiskal zdravnik in ga pričel zdraviti. Izpovedal je tudi svoje mnenje o nevarnosti ran. Priče so bile zaslišane in cela zadeva se je poslala okrožnemu sodišču v Celje. — Te dni je poslalo c. kr. drž. pravdnistvo celi akt zopet sodnji v Laško; in čujte — akt se je zgubil. — Čez 12 dni se zopet pokliče zdravnik k jetniku, da dá svojo izpoved na zapisnik, priče se zopet zaslišijo — — — Rane po telesu so že zelenkaste in oko je slepo! Težko ranjeni je že 12 dni v zaporu, pa ne ve zakaj, nihče se za njega ne briga, in namesto da bi ga v bolnišnici zdravili, sedi — težko ranjen v preiskovalnem zaporu in ne ve zakaj! — Pozivamo

državno pravdnistvo, da posveti v to zadevo, da izpraša vse priče in te so: Kopač, Widali, Drole Fr., Wersel, Krisch in Mikusch. — C. kr. glavarstvo pa prosimo, da zahteva celi zapisnik obravnav, ter presodi, ali je policaj v Laškem trgu še primeren za svojo službo? — Mi zahtevamo, da se ga takoj odstran sicer bomo govorili v drž. zboru. Glede postopanja s Štiglom v okr. sodišču laškem bo pa dajal nemški okrajni sodnik Wagner strog odgovor na pristojnem mestu. Tako postopanje kriči do neba!

o Nova kmetijska podružnica c. kr. kmet. družbe v Gradcu ustanovila se je v nedeljo dne 10. t. m. v Brežicah. Na ustanovnem shodu v Narodnem domu so govorili gg. Ivan Bellé, klet. nadz. dr. Ivan Benkovič, dr. Schmiermaul in dr. Vsi navzoči posestniki in drugi interesanti pristopili so novi podružnici, katere naloga naj bode, skrbeti za boljši napredek našega gospodarskega stanja. V odbor izvoljenih je 16 članov; načelnikom je bil izvoljen g. Mešiček, mestni župnik v Brežicah, tajnikom g. Tominc, nadučitelj v Globokem, blagajnikom g. Levak, veleposest. v Brežicah. — Ker smatra dosedanja brežiška podružnica katera je v nemških rokah, vse svoje delovanje kot neki „Besitzstand“, zaradi tega se ona tudi ni borila za slov. okoličane, in naravna posledica je bilo stremljenje po ustanovitvi slov. podružnice, v čemur si je med drugimi iztaknil v prvi vrsti veliko zaslug državni poslanec g. dr. Benkovič. Omeniti mi je še, da je prisostvoval pri ustanovitvi gen. tajnik c. kr. kmet. družbe v Gradcu g. Juvan, kateri je podajal zborovalcem razna pojasnila.

o Iz Sevnice. Društvo za varstvo otrok in oskrbo mladine. Kakor po drugod, se je tudi za sevniški okraj osnovalo društvo za varstvo otrok in oskrbo mladine. — Pri ustanovnem občnem zboru so bili v odbor izvoljeni in sicer: za predsednika g. c. kr. okrajni sodnik in sodni predstojnik Alojzij Seliškar, za njegovega namestnika g. okrajni načelnik in župan Mihael Starkl, za blagajnika g. c. kr. notar Mihael Korber, za njegovega namestnika g. Ludovik Smole, za tajnika g. nadučitelj Josip Mešiček, za njegovega namestnika g. nadučitelj Franc Jamšek, za odbornike pa gg.: župnik Jožef Cerjak, Jožef Robek, Florijan Pušnik in Ivan Lenard. — Ker ima društvo blag namen, skrbeti za vzgojo in varstvo osirotelih ali zapuščenih otrok ter v vzgoji zanemarjene ali izprijene mladine, se je nađejati, da bodo mladinoljubi pristopili temu prekornemu društvu v kar največjem številu. Redni društveniki plačajo vsako leto 2 K članarine, ustanovniki pa enkrat za vselej 100 K in se vpišejo v častno društveno knjigo. Tudi pravne osebe, n. pr. občine in druge korporacije, postanejo lahko redni člani, če prispevajo najmanj 2 K na leto. Denarni prispevki se naj pošiljajo blagajniku, tozadevna pisma pa tajniku v Sevnico. — Društvu je že preblagorodni gospod c. in kr. stotnik v pok. in graščak Alojz Otto v Sevnici naklonil 500 K, za koji veledušni dar se blagemu dobrotniku sevniške mladine tukaj izreka najtoplejša zahvala.

a Velik „krah“ v vrstah celjskih nemških meščanov se kuha. V kratkem bomo povedali kaj več.

a Nemški šolski vrtec v Vojniku. Kakor se je svoj čas pisalo po slovenskih listih, je ustanovil nemški „Schulverein“ šolski vrtec v Vojniku pri Celju. Ondotna trška nemška šola namreč potrebuje naraščajajo, drugače bi se morala sčasoma zapreti zaradi pomanjkanja otrok. V novo ustanovljeni šolski vrtec pa je vpisalo, kakor

se nam poroča, 38 slovenskih staršev svoje otroke; nemška sta 2, beri dva. To je jasna in žalostna slika nemškega „obrambnega“ dela. Kot vrtnarica je nastavljena soproga nadučitelja Sernetza.

a Podpora po suši za slovenj-graški okraj. Po posredovanju g. drž. poslanca Ježovnika je dovolilo štaj. namestništvo v drugič slovenjgraškemu polit. okraju 30 vagonov slame in 10 vagonov sena. Od tega dobi šostanjski okraj (Smo že enkrat poročali! Op. ured.) 17 vagonov slame in 7 vagonov sena kot še-le prvo podporo. — Po toči poškodovanim posestnikom je po posredovanju istega poslanca dovolilo ministerstvo notranjih zadev 5000 K.

a Nove torbe za pismonoše na deželi, ki bodo večje in pripravnije, misli upeljati poštna uprava. Na izboljšanje gmotnega položaja teh revežev, katerega je že lansko leto tako živo opisala „Domovina“, seveda nikdo ne misli.

a Iz Rogatec. Uzmoviči na delu. Minul četrtek po noči so poskusili tatje v našem trgu svojo srečo. Najprej so vdrli pri trgovcu Zupanecu in odnesli nekaj krajcarjev, 6 litrov žganja in nekaj špeha. Pri gostiln. Brezinšku so odnesli nekaj denarja, pri Drobničkini trafiki pa so že ravno mislili vdreti, pa so se ljudje vzbudili in jih napodili. Orožništvo jih zasleduje.

a Strupene kače. Lani se je poslalo kustosu zoolog. oddelka „Joaneja“ v Gradcu iz cele dežele 4269 glav od ubitih strupenih kač (gadov in modrasov). Deželni odbor daje za vsako glavo tudi letos 50 vin. nagrade.

a Trte so pozeble kakor se nam poroča v mnogih krajih po ptujskem okraju. Prihodnje leto torej ni pričakovati obilega pridelka.

a Mesto def. učiteljice je razpisano na štirirazrednici v Majšpergu, 3. plač. razr. Prošnje do 10. febr. na krajni šolski svet. (p. Ptujška gora).

a Posledice letošnjega vina. — Mesto domu — v kajho. Iz Ptuja nam pišejo: Minulo nedeljo se je mudil nek posestnik od Sv. Lovrenca na Dr. p. v Ptuj, kjer je nakupoval različne domače potrebščine. Proti večeru se je odpeljal iz Ptuja in se ustavil v znani krčmi na Hajdini, da bi se še pokrepčal za dolgo pot domu. Mož se ga je pa preveč navlekel in obrnil kobilico mesto domu v Ptuj nazaj. Konj se je ustavil pred mitnico, naš možek jo je pa mirno „žagal“ na vozu naprej. Slednjič se ga je policija usmilila in ga spravila v „kajho“ na rotož, konja pa v hlev. To je mož gledal drugi dan! Imel je še povrh tega za 1420 K papirnatega denarja pri sebi, katerega bi si lahko kdo na večne čase izposodil.

o Iz Vuzenice. (Potreba norišnice v Dravski dolini.) Zvedeli smo iz pozitivnega vira, da se prizadevajo nekateri najintimnejši prijatelji tukajšnjega posestnika Mettingerja, proti kateremu teče sodnijska preiskava, da bi ga proglasili pri prihodnji obravnavi kot slaboumnega ter ga na ta način rešili iz jako umazane afere. Pred obravnavo konstatiramo le to suho dejstvo, da pri nas postane vsak nemčur slaboumen, kakor hitro ga zasleduje roka pravice. V Breznu je mož „zur schönen Aussicht“ streljal na svojo ženo, pri preiskavi se je pa izkazalo (!), da je to izvršil iz slaboumnosti. Na Koroškem je nek fant iz Vuhreda ustrelil svojega mojstra, seveda spet iz slaboumnosti. Lahko bi našteali še par slučajev, ki jih pa za sedaj še iz gotovih ozirov zamočimo. — Konečno bo res treba postaviti v dravski dolini precej veliko norišnico, kamor bomo spravili vse naše norce.

Drugod je sicer v navadi, da se takoj odpošljeje v norišnico, a pri nas pa mirno uživajo zlato prostost. Kar nasprotnik neumnega in protipostavnega stori, je vse pripisovati njegovi slabomnosti. Če se pa Slovenec le količkaj gane, takoj ga denejo pod ključ!

o Iz Št. Jurja ob J. z. Računske listke v korist družbe sv. Cirila in Metoda imajo dosedaj sledeče gostilne: Adam Kincl, Alojzij Nendl in Rudolf Dobovišek. Želimo, da bi v vsaki gostilni teh koristnih računskih listkov ne manjkalo.

o Iz Sv. Janža pri Velenju. Novi napredni obč. odbor tukaj je radi kri- vičnih dogodkov, ki se nam Slovencem godijo, v svoji zadnji seji sklenil iz- ključno slovensko uradovanje. Vsi nem- ški dopisi se bodo vrnil. Narodna za- vest se je tudi tukaj jela kazati. Živili vrli Sentjanžani! V enerziji je moč in v moči zmaga. Le tako naprej povsod in zasijalo bo Slovencem lepše solnce. — Tukaj razsaja škrlatica, radi katere je tuk. šola že drugi mesec zaprta.

a Novice od Sv. Bolfenka pri Središču. Tukaj se je ustanovila „Na- rodna hranilnica in posojilnica“, ka- teri je vsled dobro prospevajoče trs- ničarske zadruge zasiguran obstoj. Prvi uradni dan je bil 3. t. m.

Ko je posestnik Fr. Kolarič začel kopati na svojem posestvu v Kogu, da bi si poiskal kamen za neko stavbo, je prišel v globočini 1½ m na staro apnenico. Natančnejša preiskava je dognala, da je apnenica zidana v tako velikem obsegu, kakoršnega v novej- šem času ne dajejo več apnenicam.

Ker se niti najstarejši ljudje ne vedo spominjati na kako apnenico v tem kraju in ker se je pred leti na ravno istem mestu podrla nad 100 let stara jablana, zato je soditi, da so sta- vili to apnenico pred davnim, davnim časom. Lahko je mogoče, da je ta apnenica še iz rimskih časov, kajti v bližini se nahajajoči ostanki rimske ceste, ki je vodila iz Petovija (Ptuj) v Sabario (Sombotelj na Ogrskem) in dalje v Carnuntum nam kaže, da je vodila skozi naš kraj velika prometna proga. Njeni ostanki se še poznajo na mnogih krajih; najbolje pa pod Humom, v Godenincih in pri Presiki.

Rimljani, ki so rabili mnogo apna za svoje stavbe, so menda našli v tem kraju dober apnenec, so ga žgali in ga potem odvajali po veliki cesti v druge kraje. Stvar je tem zanimivejša ker je to druga taka apnenica, ki se je našla pri Sv. Bolfenku. Zato se bodo o tem obvestili strokovnjaki, ki bodo to zadevo natanko preiskali.

Letos se je pridelalo zelo mnogo in dobrega vina. A kaj, ko nam leži v kleti in ga ne moremo prodati. Zato pozdravljajo Bolfenčani gibanje za usta- novitev „Vinarske zadruge“.

Iz Ormoža. Društvo za oskrbovanje otrok in varstvo mla- dine lepo napreduje. Ljudstvo se je začelo za to prepotrebno društvo bolj zanimati, dobro vedoč, da bo naš zarod takšen, kakšnega si bomo izgojili. Vsako leto se delijo ubogim otrokom podpore za hrano, obleko in učila i. t. d., za kar je seveda treba pristo- voljnih prispevkov. Z novim letom 1909 je pristopila ormoška posojilnica temu društvu z zneskom 100 K kot ustanovnica. Bog plati in daj dosti posnemovalcev.

a Vinogradno premijo v znesku po 70 K je dobil za vzorni amerikan- ski trsni nasad g. Matevž Čokel, po- sestnik pri Sv. Štefanu, iz državnih in deželnih sredstev. Vinogradniki, popri- mite se te tako dobičkonosne panoge gospodarstva, da bode v naših krajih to leto več obdarovanih.

o Salezijanci v Veržeju. Posestnik Pušenjak Anton v Veržeju je podaril

vse svoje obširno posestvo v to svrhu, da se sezida na njem samostan in ne- kake obrtne šole za Salezijance iz gornje Italije. Govori se, da je že na- rejena prepodajna pogodba, ter da se začne poslopje na spomlad sigurno gra- diti. Zasluge za to, da je samskega posestnika P. pregovoril do tako veli- kodušnega darila, ima veržejski domačin, prof. bogoslovja dr. Kovačič v Mariboru Ker pa samo Pušenjakovo posestvo ne bo zadostovalo, marveč še bo za zgradbo samostana treba prvič, drugič in tretjič denarja, zato bodo prizadeti večinoma vsi Veržejci in morda tudi okolica po raznih fehtarijah. — Brez dvoma bodo Salezijanci prevzeli sčasoma tudi žup- nijski urad, in tako je sedanj. g. žup- nik najbrž zadnji iz svetnega duhov- ništva v Veržeju. — Ni naša stvar, da bi tukaj razmotrivali, so li Salezi- janci v Veržeju potrebni ali odveč, povdarjamo pa pred javnostjo le toliko, da bi Pušenjak Anton storil mnogo bolj zaslužno delo, ako bi podaril svoje imetje župnijski cerkvi v Veržeju, da bi se popravila z župniščem vred, ali pa za ustanovitev na murskem polju tako živo potrebne kmetijske šole. — Imamo pa še muropoljski kmetje ve- liko drugih nujnejših potreb ko — ita- lijanske menihe.

d Nogo si je zlomil včeraj zvečer g. prof. v pok. Kosi pred obč. hišo na Bregu pri Celju. Šel je s svojo gospo soprogo s sprehoda proti domu ter je padel na označenem mestu, ker ni bila potresena opolzka pot.

v Iz Studencie. Kmetijski po- učni tečaj. Dne 7. in 8. t. m. pri- redila je tukajšnja podružnica „Kmet. družbe“, kakor vsako leto, kmetijski poučni tečaj. Prvi dan je govoril g. Jelovšek o živinoreji in opozarjal v vzorno urejenih govejih in svinjskih hlevih tukajšnjega samostana posebno na dvakratno vsakdanje krmljenje svinj. Popoldne je bil nauk za gospodinje katerih radovednost je potolažil g. Je- lovšek s svojimi priznano strokovnimi izvajanci kar najboljše. Drugi dan je predaval g. Goričan in nam povedal marsikaj koristnega o davkih s posebnim ozirom na olajšave, katerih se naši kmetje prav malo poslužujejo vsled svoje nevednosti ali malomarnosti. Obisk je bil sicer nekaj slabejši ko druga leta, vključ temu, moramo priznati da naši kmetje napredujejo in da je že marsi- katera beseda gospodov potovalnih učiteljev padla na rodovitna tla. Imamo že danes dva vzorna goveja in svinjska hleva, vzorno gno išče, trsnico, najraz- noličnejše gospodarske stroje itd. Pa tudi v bodoče hoče km. podružnica de- lovati za povzdigo kmečkega stanu. Posebno pozornost bo obrnila na pov- zdigo sadjereje in živinoreje, in bo zato ustanovila v najkrajšem času bi- korejsko za lrago. Ker so vsi dosednji poskusi uspeli tako izborni, pričaku- jemo tudi od bikorejske zadruge kar najboljših uspehov.

d Družbi sv. Cirila in Metoda sta poslala g. Ernst Slanc, nadučitelj v Petrovčah in ga Ana Stuhec, naduč. vdova vsoto 4 K mesto venca na grob umrlemu sorodniku g. Franu Hanželiču iz Hardeka pri Ormožu.

o Kazino pri Sv. Lenartu v Slov. Gor. Tukajšnja ponemčevalna firma Zirngast, Sedminek et Comp. že skrajno predrzno nopenja svoje moči. Ne za- dovoljuje se še s šulferajnsko šolo, ka- tero namerava obiskovati par lenarčkih otročičkov, katerih roditelji po večini niti ne znajo nemški govoriti. Ta tvrdka, kakor njeni kompanjoni, do malega sami uniformirani peki in čev- ljarji, ki se sedaj kot sinovi sloven- skih želarjev sramujejo pred ljudstvom svojega bivšega poklica, ti se predrz- nejo kot izdajice osnovati v Lenartu kazino ali nemški dom. Ali si sloven-

sko ljudstvo res tako zaslepljeno, da še zmiraj slediš najhujšim sovražni- kom, ki se ti hlinijo in dobrikajo v obraz?

Kranjske novice.

d Kranjski deželni zbor je bil v soboto na podlagi cesarskega reskripta odgođen.

d Občinske volitve na Vačah nad Litijo so se izvršile koncem preteklega tedna. Občina je bila 19 let v kleri- kalnih rokah in je prišla tokrat v na- predne roke. Razn. dveh so vsi odbor- niki zavedni naprednjaki. Klerikalci so le s pomočjo žreba zmagali v eni podobčini.

d Iz sodne službe. Prestavljen je sodnik Krauseneck iz Kočevja v Koper.

Narodni gospodar.

Vinska kriza.

Trta je v južnoštajerskih vinogra- dih lansko leto 1908. zelo obilno ob- rodila. Pridelano vino je izvrstne ka- kovosti in bi moralo vsled tega hitro najti odjemalca. Kratek obisk naših vinogradnih krajev nas pa ponči, da temu ni tako. V kletah naših vino- gradnikov v ljutomerskih in bizeljskih gorah ter v vinogradih haloških, slo- venjebistriških in konjiških so kleti polne in vinogradniki čakajo na kupca, kateremu bi radi tudi po neprimerno nizki ceni prodali vino, ko bi le prišel.

Ta sedanj. gospodarski položaj našega vinarstva, katerega pravimo vinska kriza, je za našega vinograd- nika tem občutnejši, ker tudi v drugih ozi- rih naš kmetovalec zelo trpi. Po- letna suša je povzročila zmanjšanje goveje živine, katero bo, kar je je ostalo, kmet s težavo preredit. Sadja ni bilo mogoče spraviti v denar. repe in krompirja mestoma ni mnogo, in pridelek komaj zadostuje za domačo porabo.

Dohodkov torej ni. Nasprotno so pa ostali izdatki neizpremenjeni. Pla- čati je treba davek, delavcem in dru- žini plačo, obuti in obleči je treba sebe in svoje, za zaostale obresti terjajo hranilnice in posojilnice.

Ob tem obupnem položaju našega kmeta, posebej še vinogradnika, je po- moč neobhodno potrebna.

Prepričani smo, da izda našim vinogradnikom samo- pomoč največ. Državne in deželne podpore so le mimogredečega pomena brez trajne vrednosti. Kajti vinska kriza ni od danes do jutri, ampak svesti si moramo biti, da je trajna prikazen. Vinogradi, prej opušteni ali po trtni uči opustošeni, so se obnovili in dajejo od leta do leta več pridelka. Od leta do leta se prenovi in ameri- kanizuje vedno večja vinogradna po- vršina. Od leta do leta je obdelovanje trte vestnejše in umnejše ter nese vedno več pridelka.

Zoper trajno vinsko krizo, ki se bo od leta do leta z večjo ali manjšo ostrostjo ponavljala, treba torej trajne odpomoči. In ta odpomoč obstoji pred vsem v odprtju novih trgov za naša vina. Našim vinom se mora pridobiti svetovni glas ali renomé, treba jih je udomačiti v tujih, posebno slovanskih deželah, kjer vina ne pridelujejo v po- trebni množini in so docela ali vsaj deloma navezani na uvoz vina.

Novi trg, to se pravi nove odje- malce našim priznano izvrstnim in tr- pežnim vinom ne bo posebno težko dobiti. Kapitala bo treba nekaj in precej dela posebno v začetku in šlo bo. Predpogoj vsemu je pa, da pridelujejo naši vinograd- niki izvrstno kapljico enot- nih vrst ter se poslužujejo najnovejših pridobitev v kle- tarstvu. Le kdor prideluje dobro vino enake vrste, n. pr. rizlinga, tra- minca itd., bo pri splošnem tekmo- vanju mogel dobro izhajati.

O sredstvih samopomoči izprego- vorimo v prihodnjem članku.

Načrt nove vinske postave na Nemškem.

Zanimalo bo naše vinorejce, kako vinsko postavo mislijo upeljati na Nemškem. Domačin iz Porenskega nam

piše v tem oziru: Najprej je na Nem- škem uredila promet z vinom splošna postava glede živil. Leta 1892 se je sklenil prvi državni vinski zakon, ka- teri se je leta 1901 zopet znatno spre- menil. Vendar pa so mu zelo naspro- tovali nemški vinorejci, dočim so vinski trgovci trdili, da določila tega zakona zadostujejo. Novi vinski zakon ozna- čuje stremljenje po „resničnosti etiket“. Zemljepisne (krajevne) označbe se smejo v vinski trgovini le rabiti za označilo pridelovalnega kraja. Pri me- šanih vinih (Verschnittweine) se ne sme navesti ime kraja in vinorejca. Nadalje se bo zelo omejilo dodatek sladkorja in sladkorne vode. Sladkor se sme vinu dodati le tam, kjer se ga je pridelalo; to pa je dovoljeno le od časa trgatve do konca istega leta. Konečno se mora tako vino posebej označiti kot s sladkorjem pripravljeno. Ostre so določbe proti prodaji umetnega vina. Izdelovanje vina iz grozdja, mošta in vina za trgovino je podvrženo stro- gemu knjigovodstvu. Te določbe bodo na Nemškem zelo obteževale vinsko trgovino in olajšale stanje malih vino- rejcev. — (Ne bi škodovalo, ako bi v smislu nekaterih revidirali tudi naš avstr. vinski zakon. Op. ured.)

Obrambni vestnik.

b Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal „Klub slovenskih naprednih aka- demikov v Celju“ 600 K kot del čistega dobička narodne zbirke, ki jo je pri- redil po Štajerskem. — G. Št. Klun, meščan in posestnik v Ljubljani, je izročil naši družbi v dar 4 K 20 h in globo za tuje besede 580 K. — Tudi v Genovi bivajoči Slovenci se zanimajo za družbo Sv. Cirila in Metoda. Poslali so po g. A. Domicelju 10 K kot novo- letni dar. Hvala iskrena!

b Podružnica nemškega „Schul- vereina“ v Studencih pri Mariboru je štela minulo leto 203 člane. 287 učen- cev se je obdarilo s šolskimi potreb- ščinami, katerih se je nanovo kupilo za 400 K. Predsednik podružnice je Fr. Kasper.

o Družbi sv. Cirila in Metoda je poslala rodoljubna učenka Zorka Cize- ljeva v Polzeli 5 K 80 v, katere je nabrala Silvestrov večer v gostilni g. Cimpermana. Isti večer je delovala za našo družbo gđ. Helena Forbelska v Ormožu in sicer z gmotnim uspehom 19 K 40 v. Družba kolka „Ptuj“ je vrgla 13 K 14 v, novega leta dan pa se je nabralo v gostilni g. Gomzijeve v Ormožu 6 K. Hvala iskrena!

o Za „Sokola“ v Šoštanju je na- klonil g. Ledenik kot odkupnino od samskega stanu znesek 20 K. Iskrena mu hvala!

o Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za kozjanski okraj bo imela svoj redni občni zbor dne 24. prosinca 1909 ob 3. uri popoldne v gostilni g. Gučeka v Kozjem s sledečim sporedom: 1. pozdrav prvomestnika, poročilo taj- nika, 3. poročilo blagajnika, 4. volitev novega odbora, 5. volitev zastopnika k glavni skupščini, 6. slučajnosti.

d Za družbo sv. Cirila in Metoda je nabral g. Ivan Merslavič, stud. iur. v Kapelah pri Brežicah v veseli družbi pri I. Toporišču 5 K. Živel!

d Družbi sv. Cirila in Metoda je darovala gospica Mici Arženšek, učit. v Trbovljah po trboveljski ženski po- družnici v svrhu pokroviteljine 6 K namesto venca na grob narodno zavedni uršulinki M. Bernardi v Ljubljani.

Društvene vesti.

d Klubu naprednih akademikov v Celju izreka odbor dr. Vošnjakove javne ljudske knjižnice v Slov. Bistrici za poslanih 100 kron iskreno zahvalo z željo, naj bi klub z ozirom na dober uspeh „Narodne zbirke“ i v bodoče ob vsakem novem letu stopil s slično ak- cijo pred slovensko javnost.

v „Brežiški Sokol“ priredi na sveč- nico 2. svečana t. l. v veliki dvorani

„Narodnega doma“ v Brežicah veliki konstituirni venček. Svira polnoštevila godba c. kr. pešpolka št. 53 iz Zagreba. Začetek ob 8 uri zvečer. Vstopnina 2 krome za osebo, 5 kron za obitelj. — Vstop je dovoljen le vabljenim in po njih vpeljanim gostom.

b Veteranskega društva za Brežice in okraj občin zbor se je vršil v nedeljo, dne 10. t. m. v „Narodn. domu“ v Brežicah. Načelnikom, oziroma stotnikom je bil izvoljen g. trgovec Josip Uršič, ki je že dosedaj spretno vodil to društvo, v odbor pa sami vrli narodni možje iz Brežic in okolice. Da se tudi naši veteranci zavedajo svoje narodnosti, dokazali so najlepše na ta način, da so pri občenem zboru na predlog g. Uršiča sklenili nvesti slovenski poveljni jezik. Tako je prav in tem ponosneje bodo lahko korakali za svojim praporom pod poveljstvom svojega vrlega stotnika, ki jim bode poveljeval v njihovem materinskem jeziku.

b Občni zbor bralnega društva „Naprej“ pri Sv. Barbari v Halozah se je vršil v nedeljo, dne 10. t. m. ob zelo veliki udeležbi, kakor že dolgo ne. Navzočih je bilo nad 200—300 ljudi. Govoril je jurist g. Alojzij Trstenjak iz Celja. V svojem, skoraj eno uro trajajočem govoru je razpravljao o vsestranskem izobraževalnem delu v naših društvih ter kako dosega društva ta namen. Burno odobravanje in „živio“-klici so pokazali, da je govor vsestransko ugajal. Iz društvenih poročil smo posneli, da je imelo društvo naročenih 11 različnih časnikov, da je imelo prometa nad 300 kron in da šteje knjižnica nad 400 najraznovrstnejših vezanih in nevezanih knjig, ki so se tudi prav pridno čitale. Predsednikom je bil izvoljen gosp. Jožef Stumberger, podpredsednikom pa gosp. Fr. Jurgec; ostali odbor je sledeč: g. Mirko Kosi, tajnik; gosp. Ivan Kocbek, knjižničar, gđc. Herg, blagajničarka; gg. Jožef Kolednik, Ant. Stumberger, Mihael Kolednik, Jožef Kolednik, odborniki; namestnika pa sta gg. Fran Šmigec in Anton Arbeiter. — Društvo, ki je pokazalo na tako krasno uspel način prave življenjske pogoje, želimo mnogo najlepših uspehov tudi v tekočem letu.

Iz sodne dvorane.

o Eksplozija benzina v Bobisutovi hiši v Celju — kolodvorske ulice. Trgovec Josip Matič je imel v svoji vinski, popolnoma nezadostno urejeni kleti, shranjen bencin. Začetkom avgusta t. l. sta šla Matičev sin Heinrich in vajenec Mihael Oset v klet po bencin. Iz nerazjasnjene vzroke se je pri prelivanju bencina v malo slatinsko steklenico z mlila posoda, v kateri je bil bencin, bencin se je razlil po kleti in se začel s hitrostjo prekrjati v pline. Ko je potem kakor po navadi šel vajenec Oset zvečer v klet po vino in vzel seboj svetilko, užgali so se plini, nastala je strašna eksplozija, ki je klet deloma razrušila, v trgovinah nad kletjo pa je nastal ogenj, katerega so gasilci s pomočjo vojaštva komaj ngasili.

Dne 14. prosinca se je v tej zadevi pred okrožnim sodiščem v Celju obravnavalo zoper trgovca Josipa Matiča, njegovega sina Heinricha in trgovca Mihaela Oseta, proti katerim je dvignilo državno pravdnstvo obtožbo zaradi neprevidnega ravnanja z bencinom. Sodišče se je o krivdi vseh treh obtožencev prepričalo ter je obsodilo Josipa Matiča na 200 K, Heinricha Matiča in Mihaela Oseta pa vsakega na 100 K denarne kazni ter vse tri na plačilo precejšnje odškodnine.

O ravnanju z bencinom v trgovinah na drobno nam je objavljen poseben članek, da se naši trgovci tozadevno poučijo in enake škode obvarujejo.

Potres v Italiji.

Prva seja provincijalnega sveta mesinskega.

o Mesina, 16. jan. Provincijalni svet se je danes prvokrat po potresu sešel na krovu neke ladje. Zborovanja se je udeležilo 32 municipalnih svet-

nikov, ki so prefektu Trinchieriju priredili burne ovacije. Profesor Busceni je zahvalil ves civiliziran svet, vse vlade in vse vlade za njihovo pomoč. Končno se je izrazila želja, da naj kmalu zopet začnejo poslovati javni uradi.

Položaj v Mesini.

o Mesina, 16. jan. Pretečeno noč se je čutilo več lahkih potresnih sunkov, katerim je ob 7. uri 40 min. sledil precej močen valovajoč sunek, ki je razrušil nekaj že prej razpokanega zidovja. Ker je razpisanih več nagrad, ljudje pridno iščejo, če bi še našli koga živega pod razvalinami. Mesto zadobiva vsak dan bolj živo lice.

Položaj v Reggio.

o Reggio di Calabria, 16. jan. — Jutri bode postavljeno kolib za 2000 ljudi. Vojni minister je odpotoval nazaj v Rim, potem ko si je ogledal bolnišnice in kolibe.

Smrt ameriškega konzula dr. Cheneya.

o Liberci, 16. jan. Ameriški poslanik v Rimu je brzojavil tukajšnjemu amerškemu konzulu, da so med mrtvimi spoznali tudi trupli ameriškega konzula dr. Cheneya in njegove žene, rojene Pfeifer iz Liberci. Trupli se prepeljeta v Newhaven v Ameriki.

Po svetu.

b „Slobodna riječ“, glasilo socij demokratične stranke na Hrvatskem, k izhaja sedaj trikrat na teden, začne s 1. majem t. l. izhajati kot dnevnik.

o Analfabet župan na Češkem. Da klerikalci dokažejejo, kako nepotrebno je vse znanje in torej tudi kako odveč so vse šole in njihov mnogoleten obisk, so te dni izvolili županom v Jizbicah pri Nachodu, v volilnem okraju župnika Rudolfa Hraskega, njihovega ondotnega voditelja Františka Stylerja, moža, ki ne zna ne čitati ne pisati.

o „XX. stoletje“, list naprednih katolikov na Nemškem, kateri so hoteli katolicizem prilagoditi modernim zahtevam, je s 1. januarjem prenehal izhajati.

o Ruska vlada proti pijančevanju. Pred kratkim objavljena odredba ruske vlade zastopa popolnoma nova načela v upravi monopola n. alkohol. Pride-lovanje in prodajo žganja ima na Ruskem, kakor je znano, v rokah vlada, ki je dosedaj zmiraj le gledala, kako bi dal ta monopol državi več dobička. Nova odredba pa sloni na načelu, da naj ta monopol tudi v zdatni meri pospešuje protialkoholno gibanje. Žganje se naj prodaja le v večjih množinah in tako se naj odvrnejo od žganjepitja najubožnejši sloji, ki so dosedaj zadnje kopejko odtegnili svojim družinam in si kupili zanj vodke. Državne žganjarnje bodo skrčile prodajalni čas in vasi bodo imele pravico, da v svojem področju točenje žganja popolnoma prepovejo. Iz tega se kaže, kako blagonsno bi lahko deloval na treznost monopol na žganje, ki so ga tako dolgo izrabljali samo v fiskalnih svrhe.

o Tankovestnost nemških uradnikov. Pred kratkim so odpustili nekega vojaka iz nemške armade, ki se je nato našelil v Kasselu. Ker pa je imel dotičnik še 15 pfenigov za kruh pri poveljstvu na dobrem, mu je to tankovestno poslalo denar, odračunivši si seveda 10 pfenigov za porto. Ostalih 5 pf. mu je poštni sel dostavil a moral mu jih je takoj plačati za pristojbino za dostavljanje.

o Cesarjevič Rudolfa sadjerejsko društvo v Št. Jurju ob juž. žel. se namerava razdružiti.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Enketa za rešitev jezikovnega vprašanja.

o Dunaj, 18. jan. Kakor se čuje,

se vabila za enketo v svrhu češko nešmke sprave že razpošiljajo in sicer od strani obeh ministrov-rojakov. Začetek enkete je 26. t. m. Tudi bivša ministra Pacak in Prade se pritegneta.

Zoper lex Axmann.

o Dunaj, 18. jan. — Včeraj se je vršil tukaj v češkem Narod. domu v XV. okraju velečasten od več sto ljudi obiskan protestni shod proti lex Axmann. Sprejela se je ostra rezolucija, v kateri se s pozivom na drž. osnovne zakone najodločnejše protestira zoper kršč. socijalno nasilstvo. Učitelj Krinež je prinesel pozdrave iz Spodnjih Temenic in je izjavil, da če se lex Axmann sankcionira, bodo izvajali Čehi najhujše konsekvence. V Temenicah so odgovorili Čehi na lex Axmann s tem, da so nemško oskrbovalnico razpustili.

Fuzija strank na Moravskem.

o Brno, 18. jan. Tukaj se je vršil včeraj shod zaupnikov češke napredne stranke na Moravskem, ki je sprejel sklep, s katerim se izvrševalni odbor stranke pooblašča, izvesti fuzijo stranke s češko ljudsko (mladočeško) stranko na podlagi skupnega programa.

Proces Moltke-Harden.

o Berlin, 18. jan. Nova razprava v procesu Moltke-Harden-Eulenburg se vrši koncem februarja.

Državni zbor.

o Dunaj, 18. jan. Po dozdanjih dispozicijah bosta prvi dve seji državnega zbora odločeni za rešitev iz minulega zasedanja preostalih najnih predlogov.

Sven Hedin.

o Stockholm, 18. jan. Znani raziskovalec Azije Sven Hedin se je vrnil semkaj in je bil od prebivalstva navdušeno sprejet. Včeraj ga je sprejel kralj v avdijenci.

Ministerska kriza na Srbskem.

d Belgrad, 18. jan. Rešitev kabinetske krize je vedno težavnejša. Splošno se misli, da bo Stojan Protić ministerski predsednik.

Velikanski požar.

d London, 18. jan. V razstavi avtomobilov v Learn je nastal včeraj velikanski požar, ki je napravil 3 milijone škode. 30 delavcev je težko ranjenih.

Francoska deputacija.

a Praga, 18. jan. Ko je francoska deputacija, ki je bila v Pragi in Kutni

Hori prestopila avstrijsko mejo, je poslala na avstrijskega cesarja poklonstveno brzojavko.

Turški ministerski svet.

a Carigrad, 18. jan. V včerajšnji seji se je ministerski svet zjedinił glede baze in detajlov za protokol o sprejetju avstrijske ponudbe.

Listnica uredništva.

Brežice: Prosimo potrpljenja. Ni bilo doslej mogoče. Pride še. — Trbovlje: O zbor. učit. društva za laški okraj smo že kratko poročali. Hvala in pozdrave!

Soštanjska godba

je na razpolago za vsakovrstne veselice in sicer 6—16 mož na lok, 10—20 mož na pihala. — Slavnemu občinstvu se priporoča kapelnik **Josip Mazej, Soštanj.** 59 3-1

Prodase

hiša

popolnoma nova, davka prosta, z gostilno, trgovino in prodajo smodnika, tik farne cerkve v Slovenskih Goricah. **Pogoji ugodni.** 57 3-2
Ponudbe na upravnistvo „**Nar. Dnevnika**“.

Trgovski pomočnik

dober manufakturst in prodajalec se takoj sprejme v trgovini

Janez Löschnigg
v Šmarju pri Jelšah. 54 3-3

Pridno

prodajalko

veščo mešane trgovine, sprejme takoj

And. Elsbacher, Laški trg.
55 3-2

Mali oglasnik

Plača se za enkratno objavo 60 vin.
za dva- ali večkratno objavo za vsakokrat 50 „
Če znaša oglas več kakor 5 tiskanih vrst, se plača za vsako nadaljnjo vrsto 10 „
Oglase v „Malem oglasniku“ se plačnje **vneprej** (tudi v znamkah). Na vprašanja, tičočja se oglasov, odgovarjamo le, če je priložena vprašanju znamka ali dopisnica za odgovor.

Upravnistvo „Narodnega Dnevnika“.

32 let star fant

z nekaj sto kron premoženja v c. kr. službi in delež na penzijo, se želi seznaniti z gospodično ali mlado vdovo, katera bi imela malo posestvo ali nekaj sto kron denarja. Resni ne anonimni dopisi naj se pošljejo na upravnistvo „Narodnega Dnevnika“. 6 3-3

Učenec,

vešč slovenskega in nemškega jezika, v starosti 14 let, z dobro šolsko izobrazbo, se sprejme v trgovino z mešanim blagom, več se izve v upravnistvu „Narodnega Dnevnika“. 7 3-3

Oklic.

C. kr. okrajno sodišče Laško naznanja: V konkurzu Alojzij Pajer iz Gračence se bode štacunsko blago, obstoječe iz špecerijskega in manufakturnega blaga, steklenic, vina itd. potom javne dražbe prodalo proti takojšnjemu plačilu in sicer:

v sredo, dne 27. januarja 1909

a) ob 10. uri dopoldne v Gračenci pri Rimskih toplicah; b) ob pol 4. uri popoldne pri c. kr. okraj. sodišču v Laškem. Kupci se povabijo.

C. kr. okrajno sodišče Laško, odd. I., dne 14. januarja 1909. 60 1